

folyik hadiszerszámokkal, de minden országban, kivétel nélkül a gazdasági élet fegyvereivel, vámtarifákkal, re-fakciókkal, be- és kiviteli tilalmakkal, import- és export-illetékekkel és a gazdasági politika arzenáljának egyéb régi, feledésbe ment rozsdás fegyvereivel.

Vannak, akik a középeurópai vámtarifák esztelen-ségig fokozott tételeiből a tarifális versengés ad abszurdum vitelét és a mai gazdasági elzárkózás bukását remé-lik. A tapasztalat azonban, sajnos, azt mutatja, hogy mi-ként a nagy háborukat nem a béke és a megnyugvás, ha-nem a még fokozottabb fegyveres készülődés követi, úgy a gazdasági háborukat sem a gazdasági béke, hanem az elzárkózási politika, nem a szabadkereskedelem, hanem a még kiméletlenebb vámhare szokta felváltani.

Legfőbb ideje annak, hogy a középeurópai államok gazdasági szakemberei egymással kezét fogva jelöljék meg az utat, amely az itt élő népek gazdasági boldogulá-sához vezethet.

Adóamnesztia.

Irtá: *Dr. Lénárt Vilmos.*

Az egyes adók és illetékek mérsékléséről szóló tör-vényjavaslatnak úgy egyes tételes intézkedéseiből, mint indokolásából kétségtelenül kitűnik a pénzügyi kormány azon helyes szándéka, hogy az adók kivetésénél a vonat-kozó törvények intencióinak megfelelően a tényleges jö-vedelmek és vagyonok szolgáljanak az adóztatás alapjául. A kisebb adózók adóinak megrögzítése részben azért tör-ténik, hogy a pénzügyi adminisztrációnak ez uton való tehermentesítése révén a nagyobb adózók adóinak kimun-kálása alaposabban történhessék. Az adócsalási szankció-nak a jövedelem- és vagyónadó körébe való bevitele az adó alól való menekülést kívánja meggátolni. Azonban, ha a pénzügyi kormány a helyes adóztatás keresztülvite-lének minden feltételét megteremteni kívánja, még egy további intézkedést kell tennie.

Évszázados magyar nemzeti tradíció volt a „nem adózunk“ elve. A mai kort másodmegelőző generáció ide-jén, a Bach-korszakban az adónemfizetés nemzeti erény volt. Az alkotmány helyreállítását követő 1875. évi adó-törvények kifejezetten számoltak a magyar adómenteli-tással és a magas adókulesok statuálásával az adókivetést a jövedelmek hatósági felbecsülésére alapították és az adózókat keresetük számszerű bevallása alól felmentették.

A Wekerle-féle adóreform, amely az első komoly lépés volt abban az irányban, hogy az adóztatás alapjául a tényleges jövedelmek szolgáljanak, egy mérsékelt, a legnagyobb jövedelmeknél is 5%-ot meg nem haladó kulccsal kívánt egy megfelelő átmenetet teremteni. Az 1912. évi balkánháború okozta gazdasági válság folytán azonban ezen reform életbelépése elhalasztatott.

A Wekerle-féle kereseti adótörvény a gyakorlatban alkalmazásra egyáltalán nem került, míg a jövedelemadó-törvény az 1916. évi novellával és az ugyanakkor megalkotott vagyonadó-törvénnyel — melyek első ízben statuálták a számszerű vallomásadásra vonatkozó kényszert — a zavaros háborús viszonyok között lépett életbe. Egy új adórendszernek nem normális időben való bevezetése mindig káros következménnyel jár. Ez történt most is. A vallomások pontosságát sem az adózók, sem a pénzügyi hatóságok nem vették egészen komolyan. Az adózók részéről ezenfelül kifejezésre jutott az új állapottal szemben való bizonytalanság, amelynek mikénti kialakulását előre nem láthatták. Az első ízben, 1917. évben beadott vallomásokban elkövetett valamely hiba, a jövedelem- és vagyonadóknak egymáshoz való kapcsolata folytán, anyagi és büntető következmények nélkül többé jóvátehető nem volt. A háborút követő inflációs idők adótörvényei, az addig fel nem tételezett magas adókulcsok bevezetésével, és a jövedelmeknek s vagyonoknak majdnem kivétel nélkül becslés alapján való megállapítása iránt kialakult adókivetési gyakorlat szintén nem voltak alkalmasak a vallomások hűségének fokozására s gyakran maguk az adózók sem voltak képesek vagyonuk és jövedelmük nagyságát megállapítani, vagy felbecsülni. A közszolgáltatásoknak aranykoronáiban megállapítására való áttérés során a pénzügyi hatóságok annyira túlmértékelt igényeket támasztottak az adózókkal szemben, hogy az adózók ösztönszerű védekezése indokoltnak mondható.

Őszintén megmondhatjuk, hogy az elmúlt 10 esztendő jövedelem- és vagyonadóvallomásainak tulnyomó része nem felelt meg a tényleges állapotoknak. Az adómoral kialakulásának elmaradásában azonban a rendkívüli viszonyokon felül, egyenlő mértékű tényezők voltak a kincstár és az adózók.

A pénzügyi kormány a túlfokozott terhek és az infláció hatásának adójogi konzekvenciáit a kereskedelmi könyvek vezetésére kötelezett vállalatokra és személyekre nézve a 7000/1925. P. M. számú, u. n. mérlegrendeletben teljes mértékben levonta és ezen rendelet 42. §-ában a

multra vonatkozólag úgy anyagi, mint büntető amnesztiát biztosított. A társulati adó, továbbá az általános kereseti adó, illetve az általános kereseti adó alá eső személyeknek jövedelem- és vagyonadója szempontjából a múlt bűnei expiáltattak és a pénzügyi adminisztráció részére a törvényes intézkedéseken felül a morális alap is rendelkezésre áll a jövőben elkövetett adómegrövidítések üldözésére.

Másként áll a helyzet a jövedelem- és vagyonadó fizetésére köteles többi adózónál és ez a kategória alkotja az adózók többségét. Ezek az adózók súlyos anyagi és büntető hátrányok nélkül nem mentesülhetnek a multban elkövetett valamely mulasztásuk következményei alól, mert ha eddig be nem vallott valamely vagyont a pénzügyi hatóság előtt feltárnak, ezen vagyonérték egyúttal a jövedelemadó alapjául is szolgál és a régi mulasztás a jövedelmi büntető eljárás alá esik. Az adózók ezen széles rétegére vonatkozólag is lehetővé kell tehát tenni, hogy mentesüljenek a multban esetleg elkövetett hibák minden hátrányos következményeitől. A hibák nem csupán az ő részükről követték el, hanem a hibák elkövetésére befolyással voltak úgy a rendkívüli viszonyok, mint adótörvényeink sok tulhajtott intézkedése és a pénzügyi adminisztrációnak számos kinövése.

Az adók egész területére kiható általános amnesztia a kincstárra csak egy vonatkozásban jár lényegtelen hátránnyal, de egész kihatásában csak előnyt jelent. Az egyetlen hátrány az, hogy az adóamnesztia nyújtása esetén az 1927. évre a jövedelemadó megállapításánál a szilárd alapokon ugysem nyugvó, u. n. egyéb jövedelem megállapítása el fog maradni. Ezzel, a kincstár bevételei szempontjából egészen lényegtelen hátránnyal szemben biztosra vehető, hogy az eddig be nem vallott vagyon jelentékeny része, nyomban az amnesztia deklarálása után, vallomás tárgyát fogja alkotni, ami nagyobb vagyon- és nagyobb jövedelemadó megállapításának alapjául fog szolgálni. Az eddig külföldre menekült tőke vissza fog özönlenni, az eddig nem deklarált vagyonok egy része ingatlanokban igyekszik elhelyeződni, ami az illetékbevételt növeli.

Csak egy teljes adóamnesztia hozhatja meg azt a tisztultabb légkört, amely elengedhetetlen feltétele annak, hogy a jövedelem- és vagyonadórendszer bevezetésének második decenniumában a helyes és igazságos adóztatás elve megfelelően érvényesüljön.